

મહિલાઓ શા માટે ગંભીર અપરાધો કરી રહી છે?

ભારત સહિત વિશ્વભરમાં એક સામાન્ય માન્યતા છે કે મહિલાઓ હિંસાત્મક અપરાધોમાં ઓછી સામેલ હોય છે પરંતુ વર્તમાન સમયમાં આ ધારણા ધીરે ધીરે બદલાતી હોવાનું તમને નથી લાગતું? નેશનલ ક્રાઈમ રેકૉર્ડ્સ બ્યૂરો (NCRB)ના તાજેતરના રીપોર્ટ મુજબ મહિલાઓની હિંસાત્મક ગુનાઓમાં ભાગીદારીમાં છેલ્લાં ૫ વર્ષોમાં ૧૮%નો વધારો થયો છે. ખાસ કરીને ઘરેલુ ઝઘડા, પ્રેમસંબંધોને કારણે ખૂન અને આર્થિક/ભાવનાત્મક ઉત્પીડનથી પ્રેરિત હત્યા જેવી ઘટનાઓ વધારે સામે આવી રહી છે. ઘણા કિસ્સાઓએ તો સમાજને હચમચાવી દીધો છે.

સમજ્યા- વિચાર્યા વિના ગુસ્સે થવું કે હિંસા કરવી.

આ બધી બીમારીમાં એક સામાન્ય બાબત છે ભાવના પર નિયંત્રણ ગુમાવી દેવું. મોટા ભાગની મહિલાઓ જે અપરાધ કરે છે એની પાછળ દર્દનાક અનુભવ કે માનસિક તકલીફ હોય છે.

બાળપણમાં થયેલું શોષણ કે અત્યાચાર:

જો કોઈ છોકરીનું બાળપણ શોષણ, ડર કે ઉપેક્ષામાં વ્યતીત થયું હોય તો એની અસર એના માનસિક વિકાસ પર ઊંડી પડે છે. આવી મહિલાઓ મોટા ભાગે અન્યો પર જલદી વિશ્વાસ કરી શકતી નથી,

દરેક મહિલા અપરાધીની પાછળ એક કહાની હોય છે. પીડા, અન્યાય અને મોટાભાગે અનદેખી માનસિક બીમારી. જરૂર છે એને સમજવાની, જલદી હસ્તક્ષેપ કરવાની અને અપરાધીના પુનર્વાસને પ્રાથમિકતા આપવાની કારણ કે અપરાધી પહેલાં એ મહિલા એક ઈન્સાન છે જેની ભાવનાઓ, સંઘર્ષ અને દર્દ પણ એટલા જ અસલી છે, જેટલા બીજા કોઈકનાં.

બદલો લેવાની વાત, ખતરનાક ઈરાદો, ખતરનાક કે આત્મઘાતી વ્યવહાર, રૂટિન કે લુકમાં મોટો ફેરફાર.

સમયસર આ સંકેતો ઓળખી મદદ કરવી બહુ જરૂરી છે.

સમાજની મહિલા પ્રત્યેની રૂઢિઓ અને જેન્ડર બેન્ડ અપેક્ષા:

સમાજ છોકરીઓને બાળપણથી જ શીખવે છે કે ગુસ્સો કરવો ખોટું છે. એને હંમેશાં સમાધાન કરવાનું, શાંત રહેવાનું અને ત્યાગ કરવાનું શીખવવામાં આવે છે પરંતુ જ્યારે ભાવનાઓ દબાવવામાં આવે છે તો એ ક્યારેક ને ક્યારેક વિસ્ફોટની જેમ ફૂટે છે. ક્યાં તો એ અવસાદ બની જાય છે અથવા અચાનક હિંસા બની સામે આવે છે. જ્યારે મહિલા ગુસ્સો બતાવે છે તો સમાજ એને વધારે કઠોરતાથી આંકે છે. આ જ કારણે એ ગુસ્સાને ભીતરમાં દબાવી રાખે છે અને જ્યારે સહનશક્તિની હદ આવે છે ત્યારે એ અકલ્પનીય પ્રતિક્રિયા આપે છે.

દરેક મહિલા અપરાધીની પાછળ એક કહાની હોય છે. પીડા, અન્યાય અને મોટાભાગે અનદેખી માનસિક બીમારી. જરૂર છે એને સમજવાની, જલદી હસ્તક્ષેપ કરવાની અને અપરાધીના પુનર્વાસને પ્રાથમિકતા આપવાની કારણ કે અપરાધી પહેલાં એ મહિલા એક ઈન્સાન છે જેની ભાવનાઓ, સંઘર્ષ અને દર્દ પણ એટલા જ અસલી છે, જેટલા બીજા કોઈકનાં.

સામાન્ય રીતે મહિલાઓ કોમળ, ભાવુક, સંવેદનશીલ અને સહનશીલ હોવાનું મનાય છે પરંતુ જ્યારે આવી જ ભાવનાઓ અંદર દબાયેલી રહે તો ક્યારેક ક્યારેક આક્રોશ અને અપરાધના રૂપે બહાર આવે છે. ખાસ કરીને ત્યારે જ્યારે એની પાછળ માનસિક તનાવ, શોષણ કે છુપાયેલા હોય.

હમણાં હમણાં મહિલાઓ દ્વારા થતાં ગંભીર ગુનાઓના સમાચાર આપણને ચોંકાવી દે છે પરંતુ એની પાછળ છુપાયેલાં પરિબલો પર આપણે ધ્યાન આપતા નથી. મહિલાઓમાં વધતાં આક્રોશ, માનસિક બીમારી અને અપરાધની પ્રવૃત્તિ પાછળ ક્યાં કારણો જવાબદાર છે?

માનસિક બીમારી:

ઘણી માનસિક બીમારીઓ મહિલામાં આક્રમકતા કે અસામાન્ય વ્યવહારની પ્રવૃત્તિ વધારી શકે છે.

- બોર્ડર લાઈન પર્સનાલિટી ડિસઓર્ડર
- નાની નાની વાતો પર વાદવિવાદ કરવા, ગુસ્સામાં જલદી પ્રતિક્રિયા આપવી.
- સાઈકોસિસ
- ભ્રમ અને ડરને કારણે આત્મરક્ષામાં હિંસા.
- પોસ્ટ ટ્રોમેટિક સ્ટ્રેસ ડિસઓર્ડર (PTSD)
- ટ્રોમાની યાદોથી ટ્રીગર થઈ અચાનક પ્રતિક્રિયા આપવી.
- નશાની આદત
- વિચારવા અને આત્મનિયંત્રણની શક્તિ ગુમાવી દેવી.
- ઈમ્પલ્સ કન્ટ્રોલ ડિસઓર્ડર

ભાવનાઓ પર કાબૂ મેળવી શકતી નથી અને હંમેશાં જોખમ માટે સતર્ક રહે છે. એના પરિણામે એ નાની નાની બાબતમાં આક્રમક પ્રતિક્રિયા, પોતાને બચાવવા માટે હિંસક વ્યવહાર કરી શકે છે.

આર્થિક કે સામાજિક દબાવ:

જ્યારે કોઈ મહિલા લાંબો સમય સુધી આર્થિક તંગી, અસુરક્ષા કે સામાજિક અપમાન સહન કરે છે તો તેનું મગજ સતત 'ફાઈટ કે ફ્લાઈટ મોડ'માં રહેવા માંડે છે. આર્થિક સંકટ એને માત્ર 'જીવતા રહેવા'ની દિશામાં વિચારવા મજબૂર કરે છે. સમાજની અપેક્ષા 'ઈજત બચાવો', 'બધું સહન કરો' એને અંદરથી તોડી નાખે છે. આ દબાણને કારણે એની ભાવના અસંતુલિત થઈ જાય છે અને ગુસ્સા, અવસાદ કે આપરાધિક પ્રવૃત્તિ જન્મ લઈ શકે છે.

ચેતવણીના સંકેત:

જો કોઈ મહિલાનો વ્યવહાર અચાનક બદલાઈ જાય તો એ એક ગંભીર સંકેત હોઈ શકે છે. દા.ત.

- ભાવનાત્મક અસ્થિરતા
- વાત વાતમાં ગુસ્સો, રડવું કે ચૂપ થઈ જવું.
- એકલતા
- લોકોથી અંતર જાળવવું, ચૂપચાપ રહેવું.
- માનસિક લક્ષણ
- ભ્રમની વાત કરવી, અજીબ વ્યવહાર.
- વ્યવહારમાં હિંસાની ઝલક

